

TEATRUL DIN CĂRȚI

Mircea GHIȚULESCU

Actrița-autoare, personaj ascuns

Celebritatea actriței Olga Delia Mateescu nu lăsa să se întrevadă nevoia de altceva, iar Premiul pentru dramaturgie al UNITER (1997) trebuie să fi fost un episod magnific. Dacă se lăsa cunoscută ca autor dramatic numai cu piesa premiată (*Capricii*), misterul ar fi fost desăvârșit, dar volumul *Urme*, succedat de *Statuia Libertății*, sugerează seriozitatea, nu și spontaneitatea reprezentărilor feminine din *Capricii* (inclusă în primul volum). Este un text de referință pentru anii '90. Olga Delia Mateescu notează în dialoguri spaime intime pe care le investește în obsesii polizate și conceptualizate. Este, în *Capricii*, o geneză grotescă, unde *Femeia care clocește* este arhetip al unei maternități alienate de sfârșit de civilizație a speciei. Maternitatea și-a pierdut sacralitatea: femeia „clocește și se examinează în timp ce o face”. Este o aberație a firii: ea scoate pui bătrâni cu viața gata trăită. Monștri diminutivați ce pot stârni fantezia oricărui regizor.

Feminitatea este obsedantă și în volumul *Statuia Libertății*, pentru că personajul ascuns al acestor drame este autoarea însăși. Telemânia este sancționată în *Muri(a murit) marchiza*, un monolog al *Femeii părăsite de Soț*, fără capacitatea de a-l accepta. *Grenada* vorbește despre nevoia de fericire casnică a femeii. Spațiile sunt suprasimbolizate: un apartament obișnuit în care pătrunde subsolul orașului ca o misterioasă lume paralelă din Matei Vișnlec. Sau un viitor muzeu în care,

deocamdată, se repartizează lăutarii la nunți. Autoarea disprețuiește realismul, dar nu-l poate refuza îndepărtându-se de el cu orice preț. Prețul este, uneori, prea mare: ruperea în bucăți a subiectului, eliptismul, încălcarea referințelor și caracterul facultativ al mesajului. Ești, uneori, silit, în locul oricărei analize, să te mulțumești cu o *impresie generală* asupra textului. Impresia generală este că *Statuia Libertății*, piesa de bază din al doilea volum, are miza cea mai mare. Într-o lume românească totalitară, folclorică și lăutărească, penetrează, o delicată voce feminină, care aparține, nici mai mult, nici mai puțin decât *Statuiei Libertății (Miss Liberty)* din golful Manhattan–New York City/USA, ce răzbate dintr-o ladă. Nu este chiar originalul de 140 tone dăruit de francezi americanilor la centenarul Independenței (1886), ci „sora ei mai mică”, o copie trimisă de americani viitorului muzeu. Apariția este grațios-comică și aduce atmosfera la teatrul de marionete. De altfel, întreaga piesă are, vrând-nevrând, o puternică priză la acest fel de teatru: micul tiran *Hebdomadar* și discipolii săi sunt semimarionete. Jumătate ființe, jumătate carcase metalice. Într-o lume fără libertate, fragilul simbol al libertății devine o minge de rugby. Jocul acesta cu *Libertatea* (chiar și sub forma unui simbol al ei) este aspru pedepsit. Într-o apocalipsă scenografică apare *Sora cea mare* și impune libertatea cu pumnul ei de zece tone. Fiecare alege ce vrea din mesaj: libertatea americană sau pumnul american, sau democrația cu pumnul. O libertate-păpușă, o sugestie doar, fragilă și vulnerabilă, sau una adevărată impusă cu forța. Mai important este că Olga Delia Mateescu își trăiește intens prezența în lume scriind un teatru subiectiv ce încearcă să se obiectiveze.